

Napba nézés

Írások a kettős állampolgárságról

Nem, az nem lehet – ezzel a címmel jelent meg a Hitel 2005. februári száma. Magyarországi és határon túli magyar írók, értelmiségiek vallomásait, elemzéseit, konklúzióit gyűjtötte össze a folyóirat a 2004. december 5-ei kettős állampolgárságról döntő népszavazásról. A döbbenet, az elkeseredés mellett a szomorú, mégis józan mérlegelés hangjai állítottak mementót az új évezred első, a hazai magyarságot kollektíven sújtó kudarcának. Csoóri Sándor, Sütő András, Duray Miklós, Lászlóffy Aladár, Dobos László, Fekete Gyula, Kodolányi Gyula, Domokos Mátyás, Nagy Gáspár, Görömbei András, Bogárdi Szabó István nevei szerepelnek a szerzők tekintélyes sorában. A trianoni békediktátum önkéntes jóváhagyásáról, az összetartozásnak a lét legmélyéről fölszakadó igényéről, fekete adventről, népiünk szellemi-lelki nyomorúságáról, a tárgyias-anyagias világ reánk nehezedő nyomásáról, a realitásokkal számot vető „mégis”-tudatról beszélnek a szerzők.

A szegényérzet, a keserűség íze azóta sem múlt el. Az emberi tudatok átformálásának folyamata nem mérhető választási ciklusokkal, sokkal inkább emberöltőkkel. A politikai akarat azonban megteheti azt, amit a nemzettudat csak hosszas vajúdas árán: korrekcióra képes. A 2010-ben felállt új országgyűlés egyik első törvénye volt a kettős állampolgárság megszerzésének lehetővé tétele a határon túl élő magyarság számára. A beszámoló adatai szerint végre egy sikertörténet bontakozik ki: több százezren igényeltek és kaptak magyar állampolgárságot.

Mi, a Hitel szerkesztői arra gondoltunk, hogy megszólalásra bírjuk az érintetteket: mondják el érzéseiket, fejtsek ki vélekedésüket, fogalmazzák meg reflexióikat, mit jelent nekik a nemzeti egység megformálásának e szimbolikus lehetősége. S bár a magyar történelem megtanított rá, hogy a tragikus veszteségek is képesek közösséget kovácsolni, mi most mégis abban bízunk, hogy a feltámadó remény, a siker ritkán tapasztalt öröme, az engesztelődés esélye is közelebb hozhat bennünket egymáshoz. Talán a nemzeti megmaradás új távlata is megnyílhat előttünk.

A fenti mondatokkal kértünk sokakat, hogy vegyenek részt vállalkozásunkban: a keserűség dokumentuma mellé odatehessük a bizakodás lapszámát is. Bizonyítva: a magyarságra nehezedő balsors nem végzetszerű. Az internet virtuális sólyomszárnyán szerte a világba küldtük levelünket, s meglepődve, egy idő után csalódottan vettük tudomásul, hogy csak lassan érkeznek a válaszok, ha egyáltalán érkeznek. A kijózanító realitások talajához ragasztó tény: a felkért – feltételezett – írástudók ki-sebbsége írt nekünk. Voltak, akik elhárították a lehetőséget: nem ismerik a részleteket, nem akarnak politizálni, akaratlanul is megbántánának másokat... S hányan nem értek rá válaszolni...

De nincs helye most az ismételt temetkezésnek! Hol az a tömérdek sírásó?! Annyit rögzítsünk csupán: nemzeti összetartozásunk ügyében a közöny és az óvatosság nem

a leghalkabb vélemény ma sem – lakóhelytől függetlenül. Örülünk annak, ami van! Tizenkét felelős vallomás – ezeket nyújtjuk most át az olvasóknak. Tisztelet a szerzőknek, akik nem taktikáznak, s a közösségi azonosság dolgában vállalják a meggyőződésüket!

Ők egészen bizonyosan tudják, hogy a kettős állampolgárság intézménye nem csupán nyers politika vagy praktikus érdek. Leginkább esély. Lehetőség önmagunk meghaladására. Ahogy Csíksomlyón, nagy zarándokhelyünkön, a felkelő nap sugaraiban a Magyarok Nagyasszonyát szeretnék megpillantani a hívők, úgy e fölvilágító jelképes „fényben” szép szellemi arcunkat is megláthatnánk.

E lelki többletről nem mondhatunk le. Nélküle nem érheti el célját egyetlen intézményes forma sem.

Papp Endre

Átmenet I. (2005, bronz)

Papp Endre (1967) irodalomtörténész, kritikus, a *Hitel* felelős szerkesztője.